

Dosarul nr. 2ra-678/23
2-16101809-01-2ra-18052023

Instanța de fond: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni – V. Gîrleanu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Pruteanu, I. Cotruța, O. Cojocaru

ÎNCHEIERE

11 octombrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența

Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Vladislav Jian, în interesele Auricăi Sula,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Aurica Sula și Ecaterina Sula, cu participarea notarului public Maria Șișianu, privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămasă după decesul tatălui și

la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Sula împotriva Marianeii Sula, Auricăi Sula și Ecaterinei Sula, intervenienți accesorii Primăria satului Horești, raionul Ialoveni, Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, Serviciul Cadastral Teritorial Ialoveni și notarul public Maria Șișianu, cu privire la recunoașterea bunului imobil ca fiind proprietatea defunctei Ecaterinei Sula, constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului deschiderii ei, recunoașterea dreptului de proprietate succesorală, declararea nulă a certificatului de moștenitor, a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractului de donație,

împotriva deciziei din data de 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Aurica Sula, reprezentată de avocatul Tudor Enachi, s-a menținut hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni,

a c o n s t a t a t:

La 11 mai 2015, Aurica Sula și Ecaterina Sula au depus cerere de chemare în judecată cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămasă după decesul tatălui Lilian Sula decedat la 30 august 2014 (f.d.6, vol.I).

În motivarea cererii, petiționarele au indicat că la 14 aprilie 2015, s-au adresat la notarul public Maria Șișianu cu cerere de acceptare a succesiunii rămase după decesul tatălui lor, Lilian Sula, survenit la 30 august 2014. Prin răspunsul notarului au fost informate că succesorii au omis termenul de acceptare a succesiunii și că notarul este în imposibilitate de a deschide dosar succesoral.

Aurica Sula și Ecaterina Sula au susținut că după decesul tatălui lor a rămas masa succesorală compusă din casa de locuit situată în satul xxxxx, raionul Ialoveni, cu numărul cadastral xxxxx și lotul de teren agricol situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni cu numărul cadastral xxxxx, ce i-a aparținut cu drept de proprietate.

Petiționarele au menționat că nu au acceptat succesiunea în termenul stabilit de lege, deoarece nu au cunoscut despre acest fapt, nu au avut surse financiare și au fost plasate la școala internat din orașul Drochia, iar, la întoarcere, au fost alungate din casa de locuit de către sora defunctului, Lilia Sula, care în mod abuziv a ocupat acest imobil.

Prin hotărârea din 20 iulie 2015 a Judecătoriei Ialoveni s-a prelungit fiicelor Aurica Sula și Ecaterina Sula, cu trei luni, termenul de acceptare a succesiunii rămasă în satul xxxxx, raionul Ialoveni, după decesul tatălui Lilian Sula, decedat la 30 august 2014 (f.d.19, vol. I).

La 26 aprilie 2017, Lilia Sula a declarat apel împotriva hotărârii din 20 iulie 2015 a Judecătoriei Ialoveni, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii și restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță (f.d.24-26,vol.I).

Prin încheierea din 04 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul declarat de Lilia Sula împotriva hotărârii din 20 iulie 2015 a Judecătoriei Ialoveni, ca fiind depus de o persoană care nu este în drept să declare apel (f.d. 50-51, vol. I).

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 25 octombrie 2017 a admis recursul declarat de Lilia Sula și a casat încheierea din 04 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza de primire a cererii de apel (f.d. 61-64, vol. I).

Prin decizia din 06 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Lilia Sula, s-a casat integral hotărârea din 20 iulie 2015 a Judecătoriei Ialoveni, cu remiterea cauzei la rejudecare la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în alt complet de judecată (f.d. 94, vol. I).

Concomitent pe rolul Judecătoriei Ialoveni se afla spre examinare cererea de chemare în judecată depusă, la 23 august 2016, de către Lilia Sula împotriva Primăriei satului Horești, Consiliului local Horești, Oficiului Cadastral Teritorial Ialoveni și Auricăi Sula cu privire la anularea deciziilor Consiliului local Horești nr. 2-1 din 04 martie 1993, nr. 2-1 din 05 martie 1993 și titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren (f.d. 2, vol. II).

În motivarea acțiunii, Lilia Sula a invocat că la 04 martie 1993, prin decizia Consiliului local Horești nr. 2-1, a fost repartizat în proprietate privată lotul de teren cu suprafața totală de 0,083 ha, în hotarele indicate în plan, cu scopul repartizării terenului sub construcții pe numele lui Lilian Sula. Construcția a fost trecută în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri sub numărul 12.10, la 05 martie 1993, eliberat la 26 ianuarie 2004 conform planului de sector repartizat sub numărul cadastral xxxxx, fiind înregistrat la 06 februarie 2004.

De asemenea, un alt titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren a fost eliberat lui Lilian Sula, prin decizia Consiliului local Horești nr. 2-1 din 05 martie 1993, iar, destinația repartizării terenului a fost grădină, fiind trecut în Registrul cadastral al deținătorilor cu nr. 1210 la 05 martie 1993, eliberat la 11 martie 2004 conform planului de sector repartizat sub numărul cadastral xxxxx, fiind înregistrat la 30 martie 2007.

Lilia Sula a susținut că aceste terenuri eronate au fost înregistrate pe numele fratelui său, or dreptul de proprietate era deținut de către mama lor Ecaterinei Sula, acest fapt se confirmă prin certificatele eliberate de Primăria satului Horești, r-nul Ialoveni.

Astfel, prin certificatul nr. 304 din 26 decembrie 2011 și certificatul nr. 1203 din 02 noiembrie 2015, Primăria satului Horești a confirmat că în urma măsurărilor masive de pe teritoriul satului Horești, a avut loc o eroare la înregistrarea terenului cu numărul cadastral xxxxx și a casei de locuit amplasată pe acest teren, fiind înregistrat ca proprietar Lilian Sula, dar de facto, fiind necesar de înregistrat ca proprietar Ecaterina Sula, decedată la 29 aprilie 1997, care la momentul măsurărilor masive era decedată. La momentul decesului Ecaterina Sula deținea în proprietate terenul sub construcție cu casa de locuit numărul cadastral xxxxx și terenul agricol cu numărul cadastral xxxxx, moștenitori legali ai acesteia fiind copiii Ecaterinei Sula: Lilia Sula și Lilian Sula. După decesul Ecaterinei Sula, impozitele pentru aceste bunuri imobile au fost achitate de către Lilia Sula. Până la decesul lui Lilian Sula, reclamanta și acesta au administrat și au gestionat masa succesorală rămasă după decesul mamei lor Ecaterina Sula.

Lilia Sula a relatat că Lilian Sula a fost părăsit de soția sa și fratele a locuit împreună cu dânsa, l-a întreținut până la deces, suportând și cheltuielile necesare pentru înmormântare. După decesul lui Lilian Sula, soția acestuia și copiii pretind la casa părintească, având dovada documentelor care sunt scrise pe numele lui Lilian Sula, pe când de fapt în acestea s-a comis o greșală, dovadă în acest sens fiind certificatele eliberate de Primăria satului Horești.

După remiterea de către instanța de apel a cauzei civile la rejudecare la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în alt complet de judecată, Lilia Sula a depus cerere de concretizare a pretențiilor. Astfel a formulat pretenții împotriva Marianeii Sula, Auricăi Sula, Ecaterinei Sula, intervenient accesoriu notarul public Mariana Șișianu, prin care a solicitat recunoașterea imobilului situat în raionul Ialoveni, satul Horești compus din construcția locativă, construcții accesorii cu numărul cadastral xxxxx, teren destinat pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx, teren agricol cu numărul cadastral xxxxx, proprietate a defunctei Ecaterina Sula; constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere în satul xxxxx, raionul Ialoveni asupra imobilului cu numărul cadastral xxxxx, compus din casa de locuit cu construcții accesorii, teren pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx și terenul agricol cu numărul cadastral xxxxx pe numele Liliei Sula, avere moștenită de ea de la mama decedată Ecaterina Sula; recunoașterea dreptului de proprietate succesorală a Liliei Sula asupra imobilului situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni, compus din construcția locativă, construcții accesorii, cu numărul cadastral xxxxx, teren destinat pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx și teren agricol cu numărul cadastral xxxxx; declararea nulă a certificatului de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 prin care Ecaterina Sula a moștenit 1/4 cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx; declararea nulă a certificatului de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 prin care Aurica Sula a moștenit 1/4 cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx; declararea nulă a contractului de donație nr. 8517 din 22 decembrie 2015, prin care Mariana Sula a donat fiicei Aurica Sula 1/2 cotă-parte din imobil situat în satul xxxxx raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx (f.d. 104-106, vol. II).

În motivarea cererii de concretizare Lilia Sula a invocat că casa de locuit și terenul nu sunt proprietate în devălmășie a Marianeii Sula și a lui Lilian Sula, decedat la 30 august 2014, însă, aparțineau mamei sale Ecaterina Sula, căreia prin decizia Consiliului local Horești din 05 martie 1993 i s-a atribuit în proprietate privată loturile de pe lângă casă, conform art. 82 din Codul funciar.

Prin decizia menționată, Ecaterinei Sula i-a fost atribuit în proprietate privată 0,30 ha, dintre care 0,20 teren arabil, 0,02 ha vii și 0,08 ha teren pentru casă, pe care se afla casa de locuit individuală, fiindu-i eliberat și titlu de proprietate provizoriu, care a fost trecut în Registrul titularilor funciari sub nr. 163 eliberat la 10 martie 1993, de către Primăria satului Horești.

La 29 aprilie 1997, Ecaterina Sula a decedat. Lilia Sula și-a asumat organizarea și finanțarea cheltuielilor pentru înmormântarea defunctei. După decesul mamei, a continuat să locuiască în casa părintească, fapt confirmat de Primăria satului Horești.

Potrivit extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor din 28 martie 2017, eliberat de Primăria satului Horești, conform înscrierii din registru pentru anii 1992 - 1995, sub nr. 15, contul personal 1131, pe lotul de lângă casă sunt amplasate construcții capitale, inclusiv casa de locuit, care aparține proprietarului Ecaterina Sula, cu următorii membri ai gospodăriei: Ecaterina Sula - proprietar, Lilian Sula - fiul proprietarei, Lilia Sula - fiica proprietarei și Aurica Sula - nepoata proprietarei. Conform înscrierii din Registrul de evidență a gospodăriilor pentru anii 1997 - 2001, 2002-2006 și 2007-2011, pe lotul de lângă casă, sunt amplasate construcții capitale, inclusiv casa de locuit, care aparține proprietarului Ecaterina Sula, cu următorii membri ai gospodăriei: Ecaterina Sula - proprietar, Lilia Sula- fiică, Vlad Sula - nepot.

Lilia Sula a evidențiat că din înscrierile enunțate, rezultă că după decesul mamei Ecaterina Sula, aceasta a acceptat de facto succesiunea, administrând și gestionând masa succesorală, compusă din terenul sub construcție, casa de locuit individuală și terenul agricol. La fel, a achitat toate chitanțele de recepție fiscală.

În opinia acesteia este moștenitor legal de gradul I al averii ce a aparținut defunctei Ecaterina Sula, cu toate drepturile asupra averii succesorală, acceptată prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, cu dreptul de a ridica de la notarul de la locul deschiderii succesiunii certificatele de moștenitor legal asupra averii succesorală, act notarial ce constituie temei de înregistrare în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate asupra averii succesorală și care oferă dreptul de a face acte de dispoziție cu bunuri succesorală.

Reclamanta a afirmat că la momentul decesului Ecaterinei Sula, casa de locuit cu construcțiile anexe, nu era înregistrată în Registrul bunurilor imobile deținut de Oficiul Cadastral Teritorial Ialoveni, drepturile și obligațiile apărând mai târziu, prin Legea cadastrului bunurilor imobile din 25 februarie 1998, în vigoare din 21 mai 1998.

În aceste circumstanțe nu și-a putut realiza dreptul său constituțional, deoarece în urma efectuării măsurărilor masive din anii 2002-2003, s-a comis o eroare la înregistrarea terenului cu numărul cadastral xxxxx și a casei de locuit pe acest teren, fiind înregistrat ca proprietar Lilian Sula, însă, era necesar de înregistrat după adevăratul proprietar Ecaterina Sula, fapt confirmat prin certificatul nr. 206 din 15 martie 2018, eliberat de Primăria satului Horești. Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Lilian Sula a fost eliberat în baza deciziei Consiliului local Horești nr. 2/1 din 05 martie 1993, dar, conform deciziei și listei persoanelor cărora li s-au repartizat loturi de teren figurează Ecaterina Sula, iar Lilian Sula lipsește din lista indicată. Astfel, rezultă că decizia nr. 2/1 din 05 martie 1993 a Consiliului local Horești, pe numele Lilian Sula, prin care acestuia i s-a repartizat în proprietate privată pământ cu suprafața de 0,083 ha și 0,035 ha, lipsește.

Lilia Sula a considerat că în circumstanțele date, titlurile de proprietate asupra terenurilor cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx pe numele lui Lilian Sula, sunt

eliberate contrar prevederilor legale, deoarece pentru eliberarea titlurilor de autentificare a dreptului asupra pământului, primordial trebuia să existe o decizie a Consiliului local Horești pe numele lui Lilian Sula privind repartizarea în proprietate privată a loturilor de teren cu suprafața de 0,083 ha și respectiv, suprafața de 0,035 ha.

Prin urmare, deși Lilian Sula era oficial căsătorit și avea doi copii, ultimii locuiau cu soția în altă parte, mai mult de vreo 15 ani, iar, dânsa a fost nevoită să-și întrețină fratele care avea probleme de sănătate, deoarece soția lui, dar și copiii nu se interesau de soarta acestuia. În plus, Lilian Sula nu era angajat în câmpul muncii, astfel revenindu-i în exclusivitate întreținerea fratelui, plata tuturor impozitelor, mai având la întreținere feciorul minor, pe care l-a crescut de una singură.

Ulterior, Lilia Sula a depus cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată, în care a reiterat argumentele expuse anterior, solicitând declararea nulă a titlului de proprietate asupra terenurilor cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx, eliberat pe numele lui Lilian Sula (f.d. 121-122, vol. II).

Prin încheierea din 03 iulie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni cererea depusă de Aurica Sula și Ecaterina Sula, persoană interesată notarul Maria Șișianu cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiuni a fost conexată cu cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Lilia Sula împotriva Primăriei raionul Ialoveni, OCT Ialoveni și Aurica Sula cu privire la anularea deciziei și a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren (f.d. 126-127, vol. II).

La 25 octombrie 2018, Lilia Sula a concretizat cererea de chemare în judecată, solicitând:

- recunoașterea imobilului situat în satul xxxxx raionul Ialoveni, compus din construcția locativă, construcții accesorii, cu numărul cadastral xxxxx, teren destinat pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx, teren agricol cu numărul cadastral xxxxx, proprietate a defunctei Ecaterina Sula;

- constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului ei de deschidere în satul xxxxx, raionul Ialoveni, asupra 1/2 cotă-parte din imobilul cu numărul cadastral xxxxx, compus din casa de locuit cu construcții accesorii, teren pentru construcție cu numărul cadastral xxxxx și teren agricol cu numărul cadastral xxxxx, pe numele Liliei Sula, avere moștenită de ea de la mama decedată Ecaterina Sula;

- recunoașterea dreptului de proprietate succesorală a Liliei Sula asupra 1/2 cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx raionul Ialoveni, compus din construcția locativă, construcții accesorii, cu numărul cadastral xxxxx, teren destinat pentru construcție cu numărul cadastral xxxxx și teren agricol cu numărul cadastral xxxxx;

- declararea nulă a titlului de proprietate asupra terenurilor cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx, eliberat pe numele lui Lilian Sula;

- declararea nulă a certificatului de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29810), prin care Ecaterina Sula (fiica lui Lilian Sula) a moștenit 1/4 cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx;

- declararea nulă a certificatului de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29809), prin care Aurica Sula (fiica lui Lilian Sula) a moștenit 1/4 cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx;

- declararea nulă a contractului de donație nr. 8517 din 22 decembrie 2015 (5501/16/179), prin care Mariana Sula a donat fiicei Aurica Sula 1/2 cotă-parte din

imobil situat în satul xxxxx raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx (f.d.154-156, vol.II).

Prin hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a admis acțiunea depusă de către Lilia Sula, s-a constatat faptul acceptării succesiunii și locul ei de deschidere satul xxxxx, raionul Ialoveni, asupra 1/2 cotă-parte din imobilul cu numărul cadastral xxxxx, compus din casa de locuit cu construcții accesorii, teren pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx și respectiv terenul agricol cu numărul cadastral xxxxx pe numele Liliei Sula, deschisă după decesul mamei sale Ecaterina Sula.

S-a recunoscut dreptul de proprietate succesorală al Liliei Sula asupra 1/2 cotă-parte din imobilul amplasat în satul xxxxx, raionul Ialoveni compus din construcția locativă, construcții accesorii cu numărul cadastral xxxxx, teren destinat pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx și teren agricol cu numărul cadastral xxxxx.

S-au declarat nule titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberate pe numele lui Lilian Sula cu numerele cadastrale xxxxx și xxxxx.

S-au declarat nule certificatele de moștenitor nr.7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29810), prin care Ecaterina Sula a moștenit 1/4 cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx și nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29809), prin care Aurica Sula a moștenit 1/4 cotă-parte din imobilul menționat.

S-a declarat nul contractul de donație nr. 8517 din 22 decembrie 2015 (5501/16/179), prin care Auricăi Sula i s-a donat 1/2 cotă-parte din imobilul amplasat în satul xxxxx, raionul Ialoveni cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx.

S-a încasat în mod solidar de la Aurica Sula și Ecaterina Sula în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 de lei.

Acțiunea depusă de Aurica Sula și Ecaterina Sula, persoană interesată notarul Maria Șișianu cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămasă după decesul tatălui, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 195-196, vol. II).

Hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, a fost contestată cu apel, în termen, de către Aurica Sula, reprezentată de avocatul Tudor Enachi, prin care a solicitat casarea hotărârii, pronunțarea unei noi hotărâri privind admiterea cerințelor înaintate de acestea și respingerea ca neîntemeiată și tardivă a cerințelor Liliei Sula (f.d. 214-216, vol.II).

Prin decizia din 01 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Aurica Sula, reprezentată de avocatul Tudor Enachi, s-a menținut hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni (f.d.115-116,117-143, vol.II)

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 22 decembrie 2021 a admis recursul declarat de către Aurica Sula, reprezentată de avocatul Vladislav Jian, a casat integral decizia din 01 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 192-204, vol.II).

După rejudecarea cauzei Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 15 decembrie 2022 a respins apelul declarat de către Aurica Sula, reprezentată de avocatul Tudor Enachi, a menținut hotărârea din 03 mai 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni (f.d. 20, 21-40, vol. III).

Curtea de Apel Chișinău, examinând suportul probatoriu administrat la materialele cauzei, în raport cu prevederile art. 89, art. 102 și 103 din Codul civil (în

redacția din 26 decembrie 1964) a concluzionat că pretenția Lilei Sula privind recunoașterea imobilului situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni, cu drept de proprietate a defunctei Ecaterina Sula este întemeiată, ori a constatat că construcția locativă cu numărul cadastral xxxxx, terenul destinat pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx și terenul agricol cu numărul cadastral xxxxx, i-au fost atribuite în proprietatea Ecaterinei Sula, în baza deciziei Consiliului Horești, raionul Ialoveni nr. 2/1 din 05 martie 1993 cu privire la întărirea listelor cetățenilor cărora li se atribuie loturi de pe lângă casă în proprietate privată conform art. 82 din Codul funciar.

Dreptul de proprietate al lui Lilian Sula a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile ca urmare a erorii autorității publice locale, comisă în procesul efectuării măsurărilor masive din anii 2002-2003, eroare recunoscută de Primăria satului Horești, raionul Ialoveni prin certificatele nr. 304 din 26 decembrie 2011, nr. 1202 din 02 noiembrie 2015, nr. 1203 din 02 noiembrie 2015, nr.438 din 14 aprilie 2017, a răspunsului Primăriei Horești, raionul Ialoveni nr.146 din 19 august 2016 și a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor nr.205 din 15 martie 2018.

Instanța de apel, în baza art. 562, art. 563, art.581 din Codul civil (în redacția din 26 decembrie 1964) a conchis ca fiind întemeiate pretențiile Lilei Sula privind constatarea faptului acceptării succesiunii asupra ½ cotă-parte din avere rămasă după decesul Ecaterinei Sula și recunoașterea dreptului de proprietate succesorală a Lilei Sula asupra ½ cotă-parte din imobilul situat în satul xxxxx, raionul Ialoveni, or a constatat că după decesul Ecaterinei Sula la data de 29 aprilie 1997, nici unul din succesorii săi legali, copiii săi Lilian Sula și Lilia Sula nu au depus declarații de acceptare a succesiunii la organul notarial al locului deschiderii succesiunii. Lilia Sula a acceptat de fapt succesiunea rămasă după decesul mamei sale Ecaterina Sula, prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral care este însoțită de acțiuni legate de administrarea și utilizarea acesteia, prin achitarea impozitelor pe imobile, neavând datorii la plata acestora, acest fapt este probat prin certificatele eliberate de Primăria Horești, raionul Ialoveni nr. 305 din 26 decembrie 2011, nr.1201 din 02 noiembrie 2015, nr.1202 din 02 noiembrie 2015, nr.437 din 14 aprilie 2017, nr.438 din 14 aprilie 2017, prin extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor nr.205 din 15 martie 2018 din care rezultă că Lilia Sula a locuit permanent în casa părintească, cu excepția anilor 2006-2007, când aceasta a locuit temporar la domiciliul lui Vladimir Cauș, fiind în relație de concubinaj.

Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind întemeiate și pretențiile cu privire la declararea nulității titlurilor de autentificare a drepturilor eliberate pe numele lui Lilian Sula, a certificatului de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29810), a certificatului de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29809) și a contractului de donație nr. 8517 din 22 decembrie 2015, deoarece s-a constatat că titlurile de autentificare a drepturilor de proprietate deținătorilor de teren au fost eliberate lui Lilian Sula în lipsa unei decizii privind atribuirea sectorului de teren în folosință sau proprietate și în lipsa documentelor ce confirmă drepturile asupra lor.

Instanța de apel a stabilit că bunurile moștenite în baza certificatelor de moștenitor nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29810) și nr. 7870 din 09 decembrie 2015 (5501/15/29809), eliberate de către notarul Maria Șișianu, ca urmare a executării hotărârii Judecătoriei Ialoveni din 20 iulie 2015, casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2018, nu au constituit proprietatea lui Lilian Sula, dar proprietatea Ecaterinei Sula.

Astfel, declararea nulității acestora este întemeiată, or notarul nu poate elibera certificate de moștenitor legal asupra unor bunuri care nu aparțin cu drept de proprietate defunctului Lilian Sula.

Cu referire la declararea nulității contractului de donație nr. 8517 din 22 decembrie 2015, instanța de apel a constatat că această solicitare este în corespundere cu prevederile art. 220 și art. 827 din Codul civil (în redacția din 06 iunie 2002), or notarul nu poate elibera certificat de recunoaștere a proprietății comune în devălmășie, iar Mariana Sula nu poate încheia contracte de donație, obiectul cărora să constituie bunuri ce nu au constituit proprietatea lui Lilian Sula.

Argumentul apelantei precum că acțiunea Liliei Sula a fost înaintată cu încălcarea termenului de prescripție, a fost respins de către instanța de apel, or Lilia Sula a înaintat acțiunea în instanța de judecată la 23 august 2016, valorificându-și dreptul la acțiunii în termen de 3 ani de la data adresării Mariane Sula, Auricăi Sula și Ecaterinei Sula cu cerere privind deschiderii procedurii succesorale după decesul lui Lilian Sula, la notarul public Maria Șișianu.

Astfel, datele de referință 14 aprilie 2015, 09 decembrie 2015 și 22 decembrie 2015, au stat la baza calculării termenului general de prescripție, din considerentul că, însuși Lilia Sula a menționat că a aflat despre încălcarea dreptului său când copii și soția fratelui său au pretins la casa părintească a Liliei Sula și a lui Lilian Sula, având la bază titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberate pe numele lui Lilian Sula, pe când proprietarul de fapt al bunurilor este Ecaterina Sula.

Referitor la acțiunea Auricăi Sula și Ecaterinei Sula cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămasă după decesul tatălui lor Lilian Sula, instanța de apel a notat că aceasta este lipsită de suport juridic, din motiv că reclamantele nu au invocat nici un temei plauzibil, iar faptul că nu au cunoscut despre acest fapt, nu au avut surse financiare și au fost plasate la școala internat din or. Drochia, a fost respins de către instanța de apel.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs avocatul Vladislav Jian, în interesele Auricăi Sula, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii formulate de către Lilia Sula și admiterea acțiunii formulate de către Aurica Sula și Ecaterina Sula (f.d. 45-47, vol.III).

În motivarea recursului recurenta a invocat prevederile art. 432, alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, menționând că instanța de apel a aplicat în mod eronat legea, or Ecaterina Sula a decedat la 29 aprilie 1997, deci după deces aceasta nu mai are capacitate civilă și nu mai poate dobândi drepturi, inclusiv dreptul de proprietate recunoscut prin hotărâre judecătorească.

La fel, a indicat că hotărârea judecătorească privind constatarea faptului acceptării succesiunii servește temei pentru deschiderea la notar a procedurii succesorale, care se finalizează cu eliberarea certificatului de moștenitor, iar recunoașterea de către instanța de judecată a dreptului de proprietate succesorale constituit substituirea de către instanțele judecătorești a atribuțiilor notarului.

Mai mult, prin anularea peste 15 ani a dreptului de proprietate în baza titlului de autentificare a drepturilor deținătorului de teren eliberat pe numele lui Lilian Sula constituie o încălcare gravă a principiului raporturilor juridice.

Aurica Sula a susținut că autoritatea publică nu era în drept să elibereze titlul de autentificare a drepturilor deținătorului de teren pe numele persoanei decedate. La caz,

Primăria satului Horești a eliberat titlul de autentificare a drepturilor deținătorului de teren pe numele lui Lilian Sula, moștenitor legal al decedatei Ecaterina Sula. Deoarece acest titlu era înregistrat în Registrul bunurilor imobile, Lilia Sula cunoștea despre existența lui, iar dacă considera că aceste acte îi afectează drepturile sale urma să se adreseze în termen cu acțiune pentru ași apăra drepturile încălcate. La caz, termenul de depunerea acțiunii a început a curge de la data înregistrării dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 15 decembrie 2022, expediată participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, la 03 ianuarie 2023 (f.d.41, vol. III).

Confirmare privind recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe, recursul depus, prin intermediul oficiului poștal de către avocatul Vladislav Jian în interesele Auricăi Sula, la 13 aprilie 2023, este în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Verificând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul formulat de avocatul Vladislav Jian, în interesele Auricăi Sula, este inadmisibil, pentru motivele ce succed.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității recursului constă în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului, 13 aprilie 2023.

În conformitate cu art. 433 lit. c) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

Din materialele cauzei rezultă că la 13 aprilie 2023, avocatul Vladislav Jian, în interesele Auricăi Sula, a depus la oficiul poștal recurs, împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă în procesul civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Articolul 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă indică că împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002 împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

În conformitate cu pct. 8 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea

formularului și modul de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013 împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art. 81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege.

Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Materialele cauzei atestă că avocatul Vladislav Jian a prezentat drept confirmare a împuternicirilor mandatul Seria MA nr. 1374403,, eliberat la 08 octombrie 2019 în baza contractului de asistență juridică nr. 40 din 08 octombrie 2019. Pe versoul mandatului sunt specificate împuternicirile acordate, și anume, de a exercita în numele clienței Aurica Sula împuternicirile specificate în baza procurii nr. 1385/2019 din 12 septembrie 2019 și semnat de către acesta.

Totodată, instanța de recurs subliniază că recursul este o cale de atac distinctă, respectiv împuternicirile de a semna și depune recursul trebuie să fie expres delegate în mandat sau în procură.

Potrivit procurii nr. 1385/2019 din 12 septembrie 2019, eliberată și autentificată de Secretarul I al Ambasadei Republicii Moldova în Republica Portugheză, responsabil de afacerile consulare, Oleg Railean, se atestă că Aurica Sula l-a împuternicit pe Vladislav Jian, inclusiv cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească. Valabilitatea procurii este pe un termen de 3 ani (f.d. 32, vol. III).

În conformitate cu art. 377 alin. (1) lit. a) din Codul civil valabilitatea procurii încetează în cazul expirării termenului sau îndeplinirii condiției extinctive.

Prin urmare, la 13 aprilie 2023, data depunerii de către avocatul Vladislav Jian în interesele Auricăi Sula, a cererii de recurs, procura din 12 septembrie 2019, valabilă pe un termen de 3 ani, prin care Aurica Sula l-a împuternicit pe Vladislav Jian, inclusiv cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească, a expirat la 12 septembrie 2022, iar altă procură nu a fost prezentată.

Astfel, recursul îndreptat împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost depus de către o persoană care nu era în drept să-l declare.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către avocatul Vladislav Jian în interesele Auricăi Sula, inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433, lit. c), art. 440 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către avocatul Vladislav Jian, în interesele Auricăi Sula, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos